

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 220. szám.

Csütörtök, szeptember 27.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Havonta ———— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Modern gazdálkodás.

Nagybecskerek, szeptember 27.

(X) Nem mulik el nap, hogy a közélet vezetői és a sajtó ne panaszkodnának arról a nagymérvű kivándorlásról, mely az országot évente megfosztja ezer és ezer munkáskéztől. Sok okos és még több bolond ötletet olvasunk arról, miképpen kellene ezt a bajt megszüntetni. És konokul visszatér az a nem egészen új ötlet, hogy ipart kell teremteni, mivelhogy anélkül nem fejlődhetik egy ország sem. Helyes. Épen csak az a nehézség, hogy nehéz dolog olyat teremteni, ami nincs. Ellenben . . . S épen ez a különös, hogy olyan kevés nemzetgazdászunk prédikálja azt, hogy hasznosabb és célravezetőbb a meglévőt fejleszteni, kiterjeszteni, modernizálni, mint újat teremteni. Pedig úgy áll a dolog, hogy ez az ország még fejlett ipar nélkül is tudna boldogulni, ha az örökös buzatermelés helyett áttérne a kertgazdaságra s az intenzív marhatenyésztésre.

Ami pium desideriumként hangzik mindenfelé, azt most egy modern gondolkozású, a nép iránt melegen érző főúr megvalósította. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy Wenckheim Dénes gróf Doboz községe alatt mintegy 300—400 hold területen, az ugynevezett Makksár részen nagyszabású rétöntözést és kivitelre való zöldségtermeletést, általában intenzív kertgazdaságot rendez be. Hamarosan át sem gondolhatók ennek az áldásos tervnek a jótékony eredményei, amelyek a kertmiveléssel nemcsak Doboz, de Békés és a közeli vidék kisembereinek biztosítanak állandó megélhetést.

Wenckheim gróf példáját bizonyára mások is fogják követni. Annál szivesebben, mert az idejűs buzatermés felette leszorította az árat s még a nagybirtokos

is rá kell hogy térjen az intenzívebb gazdálkodásra. Hogy ezt miképpen lehetne kezdeni, ime itt mutatja a Wenckheim gróf példája. Igaz, hogy ezt könnyebb tanácsolni, mint keresztülvinni. Oly gyökeres reform ez, mely nem csekély nehézségekbe fog ütközni.

Mindazonáltal, nézetünk szerint, nem oly lehetetlen dolog ez, mint első tekintetre látszik. Hiszen a nagybirtokosaink sok ezer hold földet adnak ma is bérbe vagy felébe. Ugy hát épen csak az szükséges, hogy oly feltétel mellett adják bérbe a földet, hogy azon kerti gazdaságot üzőn a bérlő. Ezt eleinte talán bizalmatlanul fogadja a mi konzervatív földmivelőnk, de ha látni fogja, hogy a kerti gazdaság mellett egy hold behoz neki 200 koronánál is többet, míg az eddigi módszer a legjobb esetben is csak 60—70 korona jövedelmet biztosított, akkor szívesen szegődik az új rend hívői közé.

Ne mondja senki, hogy annyi kerti terménynek nincsen piaca. A „régijó idők”-ben, mikor a hagymát, tormát, zöldséget, gyümölcsöt csak a szomszéd városban lehetett eladni, azt is csak úgy, ha a gazdája hetenkint kétszer-háromszor maga ment a városba, abban az időben szabad volt, sőt kellett is a gazdát az ilyen gazdálkodástól óvni. Ámde más időkét élünk. Ma nem produkálhatunk annyit, amennyit a külföld, főleg a német piac át ne venne tőlünk. Nem is szólva arról, hogy a termelőnek rendkívül megkönnyítették a helyzetét azáltal, hogy a fővárosban felállították a vásárcsarnokokat, melyek bármilyen mennyiségű átvésznek és fizetnek, mert hiszen összeköttetéseiknél fogva abban a helyzetben vannak, hogy a felesleges árut tovább adják Ausztriába és Németországba.

Első teendőnk tehát az volna, hogy úgy a nagybirtokosokat, mint a kigazdá-

kat felvilágosítsuk a kerti gazdaság előnyeiről. A gazdasági egyesületek valóban nagy érdemeket szereznének, ha egyrészt rávennének minden nagybirtokost, hogy az említett célra átengedjen néhány hold földet, másrészt azonban kiszemelnék azokat a kigazdákat, kik alkalmasak volnának a bérlet átvételére.

Ha ezt a reformot céltudatosan keresztül viszik, akkor nem kell többé a népnek Amerikába szöknie, mert itt ugyanannyit kereshet, mint tul az Óceánon s megmaradhat a hazai rögön.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 30. Kórházi biz. ülés.
Október 7. Galamblovőverseny
Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.
Október 15. Torontálvármegye őszi közgyűlése.

— **Keresztfelmagasztalás.** A gör. kel. szerb egyház ma ünnepi a szent keresztfelmagasztalásának ünnepét. Ebből az alkalomból a gör. kel. szerb templomban ünnepi istentisztelet volt, amelyen a misét Sztraity György esperesplébános végezte.

— **Templomavatás Pancsován.** Pancsováról jelentik: A helybeli ág. evangélikus egyházközség új templomának felépítése most befejezést nyert s ezért elhatározták, hogy az ünnepélyes felavatást október 28 án fogják megtartani. A program összeállítására már ki is küldtek egy bizottságot, amely azt legközelebb az egyházi presbyterium elé fogja terjeszteni. Egyben küldöttségileg fel fogják kérni Scholcz Gusztáv budapesti evangélikus püspököt, hogy személyesen végezze a beszentelést.

A „TORONTÁL” tárcája.

Távirat.

(A báró: 40 éves. A báróné: 31 éves. Történik július hónapban a bárók kastélyában. A báróné egyedül van a szobában, mikor a báró benyit.)

A báró (kezében egy táviratot tart): Kedvesem, egy váratlan és igen kellemetlen dolog!

A báróné: Telán lemondott a püspök?

A báró: Dehogy! Nem az a baj, hogy eimarad valaki, hanem az, hogy oly valaki is itt lesz, akire egyáltalán nem számítottunk. Nem sejtetted, ki?

A báróné: Nem.

A báró: Mama.

A báróné: A te anyád?

A báró: Igen. (Méltatlankodva.) Ez már mégis sok, hogy az ember a saját házában sem lehet biztonságban! Itt a távirat: „Jövök, Mama.” Ó jön! Egész egyszerűen csak jön!

A báróné: De hát csillapulj egy kicsit!

A báró: Mindig ugyanezt a kellemetlenséget szerzi nekem. Már százszor is elmondtam neki: „Ne zavartasd magadat, mama, maradj otthon. Hiszen valahányszor idét szakithatók magamnak, ugys meglátogatlak”. De nem. Ez nem elég. Bizony Isten, már azt kezdem hinni, hogy szándékosan cselekszik.

A báróné: De Georges!

A báró: Az ember igazán elfelejtkezik magáról és tulmegy a határon . . . De ismerd be magad is, hogy ez borzasztó . . . És épp ma, mikor látogatásokat várunk! Négy órakor itt lesznek Fontazie-ék, hatkor meg a püspök érkezik. Hát nem kétségbeesítő? Éppen ezt a szerencsétlen napot választotta ki magának! (Szűnet.) Nincs egy szavad se? No persze! Neked ez olyan mindegy!

A báróné: Hát miért velem veszekszel érte, édes?

A báró: Nem veszekszem, de elvárnám tőled, hogy legalább szinleg velem érezz . . . Ha legalább mutatnád . . .

A báróné: Hiszen éppen azon gondolkodom . . .

A báró: Min?

A báróné: Azon, hogy miképpen lehetne ezt a dolgot valahogy rendezni?

A báró: Nincs erre mód. Téged hivlak tanuul: lehet a mamát a püspökkel és Fontazie-ékkal összehozni?

A báróné: Végre is . . .

A báró: Nem, nem is! Ne próbálj erre rávenni.

A báróné: De hát végre is az anyád! Az édesanyát az ember mindig büszkén megmutathatja az egész világnak.

A báró: Lárifári! Az az anyától függ, meg a világtól. Én szeretem mamát . . . azt te igen jól tudod . . . de végre is . . . szégyén asszony . . . vannak dolgok . . . finom nuance-ok . . . amelyeket érezni kell. Például, én nem hangoztatnám mindannyiszor, a helyén, hogy . . . egy öreg fejkötős paraszt-asszony vagyok . . . En sokkal diskrétebb volnék . . .

A báróné: De végre is, ez még nem ok arra, hogy megtagadd őt.

A báró: De Istenem, hát ezt teszem én? De te igen jól tudod, hogy mindenkinek azt mondtam, hogy az anyám egy régi kastélyban lakik. Az egész világ azt hiszi felőle, hogy ő is egy báróné. No és most egyszerre te azt akarod, hogy én mindenkinek az orrára kössem, hogy parasztszülők gyermeke vagyok! Hiszen ő egy igen derék jó öregasszony, de mégis csak nagyon egyszerű lélek. Ugyan kérlek, mire gondolsz?

A báróné: Valószínűleg éppen az ellenkezőjére annak, amit te gondolsz. Véleményemre

vagy kíváncsi? Nos, tehát halid: ha az én anyámról lenne szó, én őt a bubos főkötőjével együtt oda tiltelném az asztalfőre s ennyit mondanék: Az anyám! Puktum. Ha nem tetszik nektek, akkor ne jöjjetek a házamhoz. És meg vagyok győződve róla, hogy Fontazie-ék is éppen így gondolkodnak.

A báró: Oh, micsoda tévedés!

A báróné: Oh nem . . . Te tévedsz, mikor azt véled, a világot bolonddá lehet tartani. A világ mindenről jól van értesülve. Semmi sem marad sokáig titokban a nap alatt s fogadni mernék, hogy vendégeid tudják, hogy csak egyszerű földmivelők gyermeke vagy.

A báró: Én büszke vagyok erre.

A báróné: Nem látom. Pedig nincs ok az ellenkezőre sem. Bizd csak rám a dolgot. Meglátod, jól fog lefolyni minden. Sem az anyádon, sem rajtunk nem fognak nevetni.

A báró: Nem, nem. Csak azt ne!

A báróné: De hát miért?

A báró: Már megmondtam az okát. Első sorban már azért sem lehetne, mert míg a püspök és Fontazie-ék itt lesznek, nem marad egyetlen üres szobám sem.

A báróné: Ott vannak az enyémekek.

A báró: Nem, ezt nem akarom!

A báróné: Jól van. Ő nem nagy igényt s meg lesz elégedve a volt kiadóné szobáival is.

A báró: Azt sem tehetem! Tudom, mivel tartozom az édes anyámnak.

A báróné: Hát akkor el akarod küldeni?

A báró: Igen is, nem is. Azaz, meg fogom kérni, hogy menjen Tours-ba. Minden pillanatban indul oda vonat s az ut alig tart husz percig. A vidék igen gyönyörű, jó el látást kap s három nap mulva, mikor a vendégek elmentek, visszajöhet. Neki adjuk a legszebb szobákat s mama a menyországba fogja magát képzelni! Ugy-e nagyszerűen kieszel-

— **A gör. kel. egyházmegyéből.** A temesvári gör. kel. szerb egyházmegye tegnapi délutáni ülését tartotta. Az ülésen elhatározták, hogy a Nagyikindán, Szerbecsnán, Csókán, Béga-szentgyörgyön, Németen és Rudnán megüresedett lelkési állásokat legközelebb választás útján betöltik.

— **A tüdővészellenes egyesület közgyűlése.** A torontálvármegyei tüdővészellenes egyesület október hó 7-én d. e. 1/2 10 órakor a vármegyeház nagytermében rendes évi közgyűlést tartja, melyre ezúton is meghívja a tagokat az elnökség.

— **Kereskedők és iparosok összeírása.** A vármegye alispánja rendeletileg felhívja a községi előjárókat, hogy azonnal összeírják: a) A községben külön-külön hány kereskedő és hány iparos van? b) A községben adót fizető kereskedő és iparosok közül ki-kik mennyi kamarai illetékkel volt az 1906-ik évben megterhelve és ill. mennyi volt rájuk kivétel? c) Kik azok a kereskedők és iparosok, akik közvetlen az adóhivatalokban róják le kötelezettségeiket? Az előjárók ezen összeírást postafordultával terjesszék be a főszolgabíróhoz, kiknek a kimutatásokat összegyűjtve, az alispánhoz sürgősen és legkésőbb 1906. évi szeptember hó 30-ig be kell küldeni. Felkérte egyben az alispán a polgármestereket is, hogy egy ily összeírást készítsenek saját városukban levő kereskedők és iparosokról és ezt szeptember hó 30-ig küldjék hozzá.

— **Koszoru megváltás.** Néhai Wolfinger Viktor halála alkalmából Wolfinger Lajos ur 20 koronát koszoru megváltás címén egyletűnek adományozni méltóztatott, mely nemes adományért halás köszönetet mond Winter Katalin, az izr. nőegylet elnökneje.

— **A téli menetrend.** Az államvasutak vonalain október elsejétől a téli menetrend lép életbe. A menetrendnek a délvidéket érintő s minket közelebről érdeklő változásai a következők:

A budapest—orszói vonalon a Budapest-nyugati pályaudvarra délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonat Oroszlámos állomáson utasok fel- és leszállása céljából feltételeesen, a Budapestre este 6 óra 30 perckor érkező gyorsvonat pedig Szőreg állomáson rendszeresen megállítatik, hol az utóbbi vonat Arad és Karlova felé csatlakozást nyer. Valkány és Nagyikinda között mindkét irányban egy-egy új személyszállító tehervonat helyeztetik forgalomba. E vonat Valkányról délután 12 óra 10 perckor indul és Nagyikindára délután 12 óra 52 perckor érkezik, az ellenirányban pedig Nagyikindáról délután 1 óra 39 perckor indul és Valkányra délután 2 óra 21 perckor érkezik. Lugostól Karánsebesig egy új személyszállító tehervonat helyeztetik forgalomba, mely Lugostól reggel 6 óra 15 perckor indul és

tem a módját, hogy a káposzta is megmaradjon, a kecske is jól lakják?

A báróné: Rögtön felelek, csak várj, míg a kalapot felteszem.

A báró: Elébe akarsz menni, hogy megmondad neki?

A báróné: Igen.

A báró: Lásd, ez kedves gondolat tőled.

A báróné: Kötelességem. (Csöngtet.)

A báró: Mi az? Mit akarsz kedvesem?

A báróné: A kézi bőröndömet csomagoltatom be.

A báró: Hát az minek?

A báróné: Két napra való ruhaneműt viszek magammal Tours-ba.

A báró (hüledezve): Mi... mi... mit mondasz?

A báróné: Ott maradok az anyádnál, hogy ne legyen idegen helyen egyedül. Hisz ez csak természetes! Majd együtt jövünk haza, ha vendégeid eltávoztak.

A báró: Te tréfálsz!

A báróné: Dehogy! Ugy látom, szükséged van egy kis leckére s hidd el, hogy jobban fogom magamat érezni anyáddal, mind a te előkelő vendégeid mellett!

A báró: Tudom, tudom! Te mindig őt pártoltad! De most igazán nem szép tőled, hogy magamra hagysz. Jó, csak menj, hagyj szerbe engemet! Csak tudnám legalább, hogy mivel mentselek ki a püspök és Fontazie-ék előtt!

A báróné: Mondj, amit akarsz! De legjobb, ha megmondod a valót. „A feleségem elment Tours-ba az édes anyámmal, akit szeggyeltek megmutatni a világnak. Elment, hogy az öreg asszonynak társasága legyen, míg nálam vendégek vannak, mert én csak zárt ajtókkal fogadom az édes anyámat, mert bubos fejkötőt visel, az áldott jó lélek!...”

(Elmegy. Az ajtót idegesen berántja maga után.)

A báró (némán bámul a zárt ajtóra.)

Henri Lavedan.

Karánsebesre délelőtt 8 óra 10 perckor érkezik. A szegedrókus—szabadka—dáljai vonalon a Dáljáról—Szabadkára jelenleg reggel 7 óra 9 perckor induló gyorsvonat a jelenlegi vonatcsatlakozások fentartása mellett már reggel 6 óra 25 perckor indítatik és Szabadkára délelőtt 9 óra 25 perckor érkezik.

— **Betiltott népgyűlés.** Mint pancsovai tudósítónk jelenti, az ottani szociáldemokrata-párt október 7-én nagy népgyűlést akart rendezni, a gyűlés megtartását azonban a rendőrkapitányság betiltotta. A betiltás indokait nem tudják.

— **Megégett a bölcsőben.** Szerbpadén tegnap Radvanov Miláné fiatal asszony két hónapos Milán nevű kisgyermekét a bölcsőben megégett. A fiatal asszony este tájt a szomszédba ment, rövid időre, mikor a szobába lépett a bölcső már lángba állott és a kis gyermek egészen összeégett. A kikindai vizsgálóbíró a helyszínére ment s a fiatal asszony ellen a vizsgálatot megindította. Hogy mitől keletkezett a tűz a bölcsőben, a szerencsétlen anya nem tudja.

— **Szüretelnek.** Már mindent megindult a szüret a város határában. Beért a szőlő, bár az utóbbi hetek nedves, hűvös időjárása nem kedvezett az érésnek. Kevesebb lesz jóval az idén a bor, mint tavaly. Már tavasszal gyérebb volt a fűrt a tőkén, a múlt évi szárazság következtében s még inkább meggyérült a rossz időjárás folytán. Fel is szökött már a mustnak az ára a tavalyihoz viszonyítva. Maga a szüret is olyan körülmények között folyik le, mint még egy esztendőben sem. Tegnap és ma reggel erős havazás között történt a szüretelés, ami bizony még többet ront a megkopott szüreti vidámságon.

— **Gépszek vizsgálja.** A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárot szervezett bizottság által 1906. évi október hó 16-án reggel 8 órakor, a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez, Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **A törvényszék barátja.** Nem mindennapi együgyűségnek lett áldozata Csókov Zsivkó, illetve neje, Tinka, sárafalvai lakos. Az együgyű emberek panaszt tettek ugyanis a nagyikindai rendőrségnél Veszelinov Milán Bata, a járásbíróval szemben az őt megkötözött kocsi ellen, mert ez 500 koronát kicsalt tőlük. A nagyikindai vásáron találkoztak, ahol Csókovok panaszkodtak Veszelinovnak, hogy az asszony mostoha anyjával folytatott pöre sehogysem akar kedvező irányt venni, mire Veszelinov nekik bevallotta, hogy jóbarátja az egész törvényszéknek, majd ő beszél az összes bírákkal s kedvezően intézteti el a pört. De kell hozzá 500 korona, mert hát a pénz, az az igazi hatalom. Csókovné el is hozta az 500 koronát, mire a befolyásos kocsi vele elment egy emeletes házba, ahol állítása szerint a törvényszéki elnök és a bírák laktak, aztán felment az emeletre s az asszonyt addig — míg ő az elnökkel elintézi az ügyet, — az udvaron váratta. Mikor aztán a peres ügy csak nem akart befejezést nyerni és Csókovok nyugtalanodni kezdtek, hogy mért tart oly sokáig, Veszelinov azzal vágta ki magát, hogy az egyik bírót beleörült a Csókovok perébe, tehát most egy másik bírót jött a helyére és ennek is pénz kell, tehát adjanak még 20 koronát. Mikor aztán a furfangos kocsi harmadszor is pumpolni akart, Csókovok feljelentették az esetet a helybeli rendőrségnél, mely a törvényszék barátja ellen megindította a vizsgálatot.

— **Felrobbant motorosvonat.** Mint Aradról jelenti, súlyos baleset történt az arad—csanádi vasutaknak tegnapi délután Aradról Brád felé induló motoros vonatával. A motor 4 óra 56 perckor indult meg, utasokkal zsufolásig tömve. Minden baj nélkül hagyta el az aradi, majd az ötvenesi és a zimándujfalui vasutállomást, a honnan tovább folytatta az útját Ujszentanna felé. Alig haladt el itt a motoros néhány órház előtt, amikor óriási robaj reszkettette meg a levegőt. A nyílt pályán teljes menetsebességgel haladó vonat benzin-motorja ugyanis felrobbant s miután széjjel vetette a kocsi első részét, a kiömlő benzin egy pillanat alatt lángba borította az egész vonatot. A robbanás az utasok körében leirhatatlan rémtünetet keltett. Valamennyien a kijárat felé tódulva, valósággal egymás hátán keresztül ugráltak le a kocsikról s csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt. A vonatkísérő személyzet közül mindamellett megsérültek ketten és pedig Permozer József motorvezető, valamint a mellé szolgálatra beosztott egyik fűtőházi tanuló. A motorvezető az oldalbordáján, a tanuló a jobb karján szenvedett súlyosabb égési sebeket. A vonat rövid idő alatt rommá égett. A megsérült vonatkísérőket a legközelebbi vonattal visszavitték Aradra. A robbanás következtében okozott kár túlhaladja a harmincezer koronát. A

vizsgálatot megindították, melynek eddigi adatai szerint a robbanást valószínűleg a motortartányba esett szikra okozta.

— **A szőlőtolvajok.** A minap Baaden Károly emi iskolai igazgató Mercu-utcai kertjéből körülbelül 50 korona értékű szőlő tünt el rejtélyes módon. A csendőrségnek sikerült a szőlőtolvajokat Rephard Nándor és Likári Ferenc személyében kinyomozni. Magát a lopást Rephard követte el olyképen, hogy a lebontott kamarális korcsma felől keresztülmászta a közbeső kertek kerítéseit s így jutott el a Baaden-féle szőlőig. A lopott zsákmányon azután Likáival megosztott.

— **Utcai verekedés.** Mortvánszky Radivoj tegnap a déli órákban kissé ittasan handukolt a Szilágyi-utcában, ahol Rephard József számos társával találkozott, akit már régóta ismer. Az ittas ember beléköltött Rephardba s a szóváltásból csakhamar hatalmas verekedés támadt, melynek során Mortvánszky bottal ütötte Rephardot, ez viszont az ökleivel döngötte ellenfelét. A verekedőket a csendőrség választotta széjjel. Rephard súlyosabb, Mortvánszky csak könnyebb természetű sérülésekkel szabadult a rögtönzött párvíadából. Az ügynek egyébként a rendőrkapitányságon lesz a folytatása.

— **Látogatás a kerítésen át.** Különös látogatást tett Nagyikindán egy odaváló ember. Az illető Devisits Dimitrie géplakatos, akinek az ottani közkórházban egy hozzátartozója fekszik betegen, miután a betegeket csak bizonyos meghatározott időben szabad meglátogatni, úgy segített magán, hogy a kerítésen mászott át látogatóba. Az ápolónő azonban észrevette a különös látogatót s kérdőre vonta, mire Devisits éktelen szitkokba tört ki, elkezdett garázdálkodni s csak nagy nehezen tudták kiteszkolni a kórházból. Ellene aztán megtették a feljelentést a rendőrségnél.

— **Sportkedvelő betörők.** Mint Kikindáról jelenti, az ottani állami főgimnázium udvarában az éjjel hivatalos vendégek garázdálkodtak. Átmásztak a róm. kath. elemi iskola felőli vaskapun s mivelhogy az udvaron az elemelni valóban nem igen válogathattak, a tekepálya felszerelését vitték el. Elvitték a golyókat, továbbá egy pléhvedret és a tekepálya salettilijének nagyrészét. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

— **Rablótámadás.** Fekete Istváné, egy Zsombolyán dolgozó munkásember felesége panaszt tett az ottani rendőrségnél, hogy folyó hó 23-án este a vasuti állomás táján Kéri Ferenc munkáslegény megtámadta, kitépte fölbevalót s elrabolta 80 korona készpénzét. A rabló megugrott, de a rendőrség hamarosan kézre kerítette.

Irodalom és művészet.

* **Polgár Károly színtársulata,** mint Versecről írják, csütörtökön fejezi ott be előadásait, amelyeket állandóan nagy érdeklődéssel kísért a verscei közönség. Legutóbb „A főkonzult”, „Bob herceg”-et, „Kukorica Jónás”-t és az „Emigráns”-t adták nagy tetszés mellett, amely utóbbiban Polgárné is fölépelt s élénk ovációkban részesítették. A társulat ma játszik Versecon utoljára s holnap Nagybecskerekre jön, hogy itt szombaton az ideai őszi színi évadot megkezdje.

* **Irodalmi ünnep Versecon.** A verscei szerb anyanyelvű magyar honpolgárok nevezetes ünnepsége készülnek. E hónap végén, szeptember 30-án ünneplik illő kegyelettel a verscei születésű Sztéria-Popovits János költő és drámaíró születésének századik és halálának ötvenedik évfordulóját. Ez alkalomból eljönnek Versecre a belgrádi szerb királyi színház és a magyarországi szerb színtársulat tagjai is, hogy a nagy drámaíró műveiből az ünnepségek keretében előadásokat rendezzenek. Emléktáblával jelölik meg a költő szülőházát, méltányolni fogják a működését és annak a szerb kultúrára való hatását s megkoszorúzzák a költőnek a verscei szerb temetőben lévő borostyán nevezte sírját. Az ünnepségekből a politikát teljesen ki akarják zárni.

* **A „Magyar Szemle”** (szerkeszti Szemere György) XVIII. évfolyamának 38. száma izléses külsővel s a következő tartalmas és figyelemreméltó közleményekkel jelent meg: Táltos: A pesti nyelv. — Lehotai: Modern történelmi nézőpont. — Dutka Ákos: Új versek. Hivogat a pusztára. — A gyárképmény dalol. — A hir. — Kincsásók. — Szemere György: András lelkiismerete. — Cholnoky László: Q. Horatii Flacci oda ad Torquatum. — Csáth Géza: A sebész. — Regény: Handel-Mazzetti Enrica báróné: Jesse és Mária (34. folyt., ford. Auer István). — Marcus: A hétről (Kürthy Gy. rajzaival). — Irodalom: Pártos Bence: Modern népdalok. — Képzőművészet: Fieber Henrik: Kacziány Ödön (Képpel). — Színház: Butti, Lucifer. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Ügyvéd és bankigazgatók. Szegedről jelentik a következőket: A Zsombolyai Kereskedelmi és Iparbank igazgatósága és felügyelő-bizottsági tagjai vádlottként állottak a szegedi büntető járásbíró előtt. A Zsombolyai Kereskedelmi és Iparbank több részvényese ugyanis fölkereste az év elején Stocker József dr. zsombolyai ügyvédet és kijelentették, hogy szeretnék vizsgálatot indítani a bank ellen a nagykikindai törvényszék által, mert úgy hallották, hogy a pénzügyi ügyvitel körül szabálytalanságok történtek. Stocker fővette az ügyet és meghatalmazásokat íratott alá, amelyek alapján kérvényt nyújtott be a nagykikindai törvényszékhez s a bank ügyének vizsgálatát kérte. A törvényszék el is rendelte a vizsgálatot, amelynek során azonban semmi szabálytalanságot nem konstatált a pénzügyi ügykezelése körül. Erre február hónapban a banknál igazgatósági ülést hívtak össze, amelyen dr. Reichard Miklós, a pénzügyi ügyész az ügyet fejtegette, hogy Stocker hamis meghatalmazások alapján kérte a bank ellen a vizsgálat megindítását. Rábeszélte az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagokat, hogy jelentsék föl Stockert az ügyvédi kamaránál, mert biztos tudomása van arról, hogy Stockernek nem a vizsgálat megindítására adták a meghatalmazást a részvényesek, hanem egy váltópör vitelére. Az ügyvédi kamarához be is adták a főljelentést Stocker ellen 28 aláírással. A kamara megindította a vizsgálatot, de nemsokára meg is szüntette, mert nem látta beigazolválni az ügyvéd ellen emelt vádakat. Erre Stocker nyilvános rágalmozás miatt főljelentette a bank igazgatóságát és felügyelő bizottsági tagjait a szegedi büntető járásbírósnál. Így kerültek a bíróság elé Leuter Miklós, a bank igazgatója, Feitz János községi bíró és még huszonhatan igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok, akik aláírták a főljelentést Stocker ellen. Több tárgyalást tartottak már az ügyben. A legutóbbi tárgyaláskor 17 vádlottat hallgattak ki, akik azt vallották, hogy őket Reichard ügyész biztatta föl a rágalmozás jelentés megtevésére. Ollinger Mihály felügyelő-bizottsági tag pedig azt mondta, hogy nem is tudja, hogyan került neve a főljelentés alá, mert ő nem adott főlhatalmazást Reichard ügyésznek, hogy a nevét a főljelentés alatt szerepeltesse. Az újabb tárgyaláson hallgattak ki az utolsó tanukat s azután meghozták az ítéletet. A bíróság a vádlottakat főlmentette a vád alól, mert nem látta beigazolválni, hogy a főljelentést teljesen alaptalanul tették volna meg. A sértett felebbezett az ítélet ellen.

TÁVIRATOK.

A király egészsége.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A napokban az a hír terjedt el, hogy a király egészségi állapotában ismét rosszabbodás állott be. Mint most illetékes helyről jelentik, ezek a híresztelések alaptalanok. A király a kedvezőtlen időjárás folytán rövidítette meg ischli tartózkodását s a meg-hülésből eredő köhögés és gyulladás meg-van ugyan még, de nem rosszabbodott. A legutóbbi napokban ő Felsége állapota kielégítő volt, mindamellett elővigyázatból nem hagyta el eddig a szobát s a szokott módon végzi az államügyeket Schönbrunn-ban. Tegnap és ma az uralkodó család néhány tagjának látogatását is fogadta s néhány vezető államférfiúval is értekezett.

A honvédelmi miniszter a királynál.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből érkező jelentések megerősítik, hogy Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter tegnapi királyi kihallgatásán a honvédtüzérség szervezete-ről tett előterjesztést a királynak. Nem lehetetlen, hogy a honvédhadosztályok tüze-rséggel való ellátása még ebben az évben megtörténik, a tavaszig azonban minden-esetre végrehajtják a honvédtüzérség szer-vezését.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Illetékes forrásból jelen-tik, hogy a kormány mindjárt a képviselő-ház első ülésén benyújtja az 1907. évi költségvetésről szóló javaslatot s azt nyomban kiadják a bizottságoknak.

A delegáció ülései.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Megerősítik, hogy a delegáció üléseit októbertől elhalasztják

novemberre. Az eddigi tervek szerint a delegáció üléseit november 26-ikán nyitják meg Budapesten.

Az Andrassy-szobor leleplezése.

Budapest, szeptember 27. (A „Torontál” ered. táv.) Most már megállapították, hogy néhai Andrassy Gyula gróf szobrát, amelynek leleplezését októberre tervezték, november végén leleplezik le ünnepiesen.

Az új konstantinápolyi nagykövet.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsből sürgönyzik: Pallavicini János örgrófot, a monarchia eddigi bukaresti követét, Konstantinápolyba nagy-követté nevezték ki gróf Calice helyébe. Pallavicini örgróf jelenleg 58 éves.

Elhunyt tudós.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dr. Mandello Károly, az ismert közgazdasági tudós, tegnap meghalt. Temetése holnap lesz.

Nagybeteg színész.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” ered. táv.) Felekyné Munkácsy Flóra, a nagyhirű magyar színművésznő, a Nemzeti színház tiszteletbeli tagja nagy betegen fekszik, úgyhogy életben maradásához nincsen remény.

Az osztrák választói jog reformja.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből táviratozzák: A választói jog reformálására kiküldött bizottság tegnapi rendkívül izgalmas ülésében az új törvényjavaslat 23. §-ával foglalkozott, amely a választási aktussal foglalkozik. E pontban az van mondva, hogy a választási elnök — ha a választási aktus zavartalan keresztülvitele ezt szükségessé teszi — elrendelheti, hogy a szavazók csak egyenként léphetnek az urna elé s szavazatuk leadása után azonnal távoznia köte-lesek; másodsor, hogy a választóhelyiség épületében, valamint annak környékén mindenféle agitáció szigorúan tilos. Ezek a határozatok alkalmasak arra, hogy a választási aktus nyilvánosságát erősen redukálják, sőt adott esetekben teljesen kizárják. A választási elnök a szavazat-szedő bizottsággal egyetemben így a leg-csekélyebb ellenőrzés alól is ki van vonva, ami természetesen számtalan visszaélésre ad-hat alkalmat. A törvény jogerőre emelkedésével, a bizalmi férfiak intézménye, amely eddig szinte nélkülözhetetlen volt — szintén elesnek. A 23. §. tárgyalása során nagy ellenzék keletkezett a bizottsági tagok között s egyedül Abrahamovic lengyel képviselő védte a kormány javaslatát, el-mondván, hogy a legutóbbi választás alkalmával az ő kerületében a terrorizmus a választói helyiségben olyan nagy volt, hogy sokan csak töltött revolverrel mertek az urna elé lépni. A vita a késő esti órákig tartott el s döntésre nem került sor.

Az orosz események.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: Jól értesült körökben azt mondják, Sztolipin miniszterelnök a cár legutóbbi péterhofi tartózkodása alkalmával olyan messzemenő megbízásokat kapott belső politikai ügyekre, amilyenekkel annak idején Witte gróf sem volt felruházva. Az összes miniszteriumok — a hadügyi, tengerészeti és külügyi kor-mányok kivételével — Sztolipintől kapják a direktívákat úgy, hogy a reszortok ösz-szes intézkedései kizárólag Sztolipin ini-tiatíváiból erednek.

Budapest, szeptember 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Szentpétervárról távira-tozzák: A „Strana” című lap szerint Gerard finnországi kormányzó tekintélye az utóbbi napokban befolyásos politikai körökben rendkívül emelkedett, egyben olyan hangulat támadt, amely az alkot-mányos korszaknak bevonulását kedvező kilátásba helyezi.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Odesszai táviratok sze-rint a város környékén nap-nap után haj-

meresztő mérszárlások történnek. A vidék csak úgy hemzseg a rablóktól és fosztoga-tóktól, akik tegnap éjjel hét csuládot mérszárlottak le és fosztottak ki.

A kubai felkelés vége.

Budapest, szept. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Havannából sürgöny-zik, a forradalmárok bizottsága kijelentette, hogy köztük és az amerikai főnhatóság között most már elsimultak a komolyabb véleményeltérések. A bizottság átvette továbbá a békepontok jegyzékét s azt további tárgyalásokra alkalmasnak találta.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.38 — —
Buza (áprilisra 1907.)	15.04 — —
Rozs (októberre)	12.34 — —
Rozs (áprilisra 1907.)	12.98 — —
Zab (októberre)	13.84 — —
Zab (áprilisra 1907.)	13.98 — —
Tengeri (májusra 1907.)	10.16 — —

Nagyon nehéz,

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyerme-kek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógyszerkamájolajból alphasphorsavas méz s nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsio; mert a Scott-féle Emulsio a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsio egytuttal jó ízű, könnyen emész-tető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okozza és állandóan csak a legjobb sikerrel használ-ható. A Scott-féle Emulsio sokkal jobb, mint a kö-zönséges csukamájolaj.



A Scott-féle Emulsio valódiságá-nak jele a „hátán nagy csukahalat vivó halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg bekioldása ellenében mintával bérmentve szolgál.

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f. (93—84.6) Kapható minden gyógyszer-tárban.

Nyiltér.*

Nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy dr. Oláh Béla által a billédi kir. járásbíró előtt becsületsér-tés és rágalmozás miatt indított per alapjául szolgáló részemről a csatádi népbankhoz intézett levelemben vagy más alkalmakkor használt ki-fejezéseket, amennyiben azok a köteles udvarias-ság és kölcsönös becsülés határait túllépték, indulatom által elragadtatva használtam s azok felett sajnálatomat fejezem ki.

Torontál-Sziget, 1906. szeptember 21.

Előttünk: Kredatusz Gusztáv.

Dr. Roth Vilmos.

Budur Sándor.

(910—1.1)

* Az o rovat alatti közlönetben nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p. Pancsováról: délután 5 óra 40 p. Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 8 óra 30 p.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.

Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.

Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Béga-szentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

